

Aprob,

Avocatul Poporului,

Victor Ciorbea

RAPORT

**privind vizita desfășurată la Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru
Solicitanții de Azil Șomcuta Mare**

Sumar:

Prezentul Raport, întocmit ca urmare a vizitei inopinate la Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare, este structurat pe trei capitole, după cum urmează :

- 1. Cadrul general și organizarea vizitei**
- 2. Constatările rezultate din vizita efectuată**
- 3. Recomandări**

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Potrivit art. 29³ și art. 29⁷ din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în data de 29 septembrie 2017 a fost efectuată o vizită la Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare, județul Maramureș.

Din echipa de vizită au făcut parte: [redacted] consilier în cadrul Centrului zonal Alba al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție; [redacted] psiholog -consilier în cadrul Centrului zonal Alba al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție; [redacted] medic și [redacted] la reprezentant al Organizației Neguvernamentale Asociația Umanitară „Împreună pentru ei” Baia Mare.

Obiectul vizitei l-au constituit verificarea aspectelor sesizate din oficiu de către Instituția Avocatul Poporului privind afluxul mare de migranți și condițiile de cazare din centre precum și implementarea recomandărilor aferente vizitei efectuate în anul 2016.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare, județul Maramureș, este în subordinea Inspectoratului General pentru Imigrări și are competență teritorială pentru județele: Maramureș, Satu Mare, Sălaj, Bistrița Năsăud, Cluj, Alba, Mureș, Harghita și Sibiu.

Capacitatea centrului era de 100 de locuri cu posibilitatea extinderii la 200 de locuri și asigura condiții de cazare, asistență medicală primară și spații destinate activităților educative și recreative. La momentul vizitei se aflau în centru un număr de 159 de persoane, atât solicitanți de azil cât și beneficiari ai unei forme de protecție, clasificați pe naționalități, majori (bărbați și femei), minori (grupe de vârstă) astfel:

Țara de origine	Bărbați					Femei					Total
	sub 5 ani	6- 17ani	18- 59ani	peste 60ani	Total bărbați	sub 5ani	6- 17ani	18- 59ani	peste 60ani	Total femei	
SIRIA	8	1	9	-	18	3	2	7	-	12	30
IRAK	12	18	29	-	59	10	18	28	-	56	115
IRAN	-	3	3	-	6	-	-	2	-	2	8
SUDAN	-	-	-	-	0	-	-	1	-	1	1
CAMERUN	-	-	1	-	1	-	-	-	-	0	1
PAKISTAN	-	-	1	-	1	-	-	-	-	0	1
AFGANISTAN	-	2	1	-	3	-	-	-	-	0	3
Total	20	24	44	-	88	13	20	38	-	71	159

Comparativ cu vizitele efectuate în 29.08.2016 și 17.07.2017 când centrul găzduia un număr de 35 respectiv 149 de persoane solicitante a unei forme de protecție internațională numărul acestora a fost în creștere, nefiind depășită totuși capacitatea maximă a centrului. Centrul primea spre cazare persoane solicitante de azil relocate și de la alte centre din țară care în anumite situații se confruntau cu un deficit al locurilor de cazare.

În semestrul I al anului 2017 un număr de 168 de persoane și 16 cazuri speciale (5 minori neînsoțiți, 10 familii monoparentale și o persoană cu handicap) considerate astfel conform art. 23 alin.2 lit.e din O.G.44/2004, cu modificările și completările ulterioare, au obținut o formă de protecție din partea statului român și au participat la programul de integrare.

La data vizitei erau înregistrați în centru 2 minori neînsoțiți din Afganistan cu vârsta de 16 respectiv 17 ani, având reprezentanți legali desemnați de către Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Maramureș. Minorii neînsoțiți solicitanți de azil alături de alte categorii de persoane, sunt considerate persoane vulnerabile conform Legii 122/2007 privind azilul în România iar procedura de azil în cazul lor este una specială. Minorii neînsoțiți cu vârsta sub 16 ani sunt cazați în centre

află în subordinea Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului iar cei peste 16 ani care nu dispun de mijloace materiale necesare pentru întreținere se cazează în centrele pentru solicitanți de azil.

Toți copiii cu vârsta cuprinsă între 6 și 17 ani aveau asigurată posibilitatea de a participa, cu acordul părinților, în calitate de elevi audienți, la cursurile desfășurate în învățământul de masă din localitate; calitatea de elev audient nu presupunea evaluarea cu note sau calificative ca în cazul elevilor obișnuiți, ci mai degrabă urmărirea stabilirii nivelului de cunoștințe ale acestor elevi în vederea unei orientări și înmatriculări ulterioare, în clase corespunzătoare. De asemenea, de două ori pe săptămână, un profesor de limba română, desemnat de Inspectoratul Școlar Județean Baia Mare, se deplasa în centru și desfășura cursuri de limba română în vederea facilitării comunicării dintre beneficiarii centrului și membrii comunității locale. Toate formele de învățământ (primar, gimnazial, liceal) erau furnizate la nivelul structurilor școlare din cadrul Liceului Teoretic din localitate.

Perioada medie de ședere în centru era de aproximativ 45 de zile (media procedurii de azil) la care, ulterior se mai adăugau de regulă două luni, în care beneficiarii mai puteau locui gratuit în centru, după care obținând pașapoartele plecau spre țările din vestul Europei. Totuși exista în centru, la data vizitei, un cetățean camerunez care se afla acolo de un an și șase luni.

Din verificările și discuțiile avute cu conducerea centrului a reieșit că în cursul anului 2017, până la data vizitei au avut loc un număr de 22 evenimente deosebite, menționate și în Registrul pentru evidența evenimentelor deosebite care au fost sancționate cu 11 avertismente verbale, 10 avertismente scrise și o evacuare din centru. Majoritatea avertismentelor au fost date pentru tulburarea ordinii și liniștii în centru și neîntreținerea curățeniei în spațiile de cazare, de servire a mesei și în spațiile comune iar evacuarea a fost dispusă în urma abaterilor repetate și a distrugerilor materiale săvârșite de persoana custodiată, în conformitate cu Regulamentul Centrului, aprobat prin Ordinul nr.130/2016 al Ministerului Afacerilor Interne.

Camerele de cazare ale Centrului pentru solicitanții de azil Șomcuta Mare erau situate într-un pavilion de clădire compus din demisol, parter și trei etaje.

La demisol funcționa bucătăria care avea în componere 10 posturi pentru gătit, fiecare cu mașină de gătit, chiuvetă și blat de lucru, sala de mese și spălătoria dotată cu trei mașini automate de spălat rufe și o zonă de uscătorie. **Deși au fost achiziționate cu aproximativ șase luni în urmă, mașinile de gătit prezentau un grad mare de uzură cel mai probabil din cauza folosirii necorespunzătoare de către beneficiari.**

La parter erau două camere cu destinația de izolator pentru eventuale cazuri medicale, o sală de preluare imagini pentru documente cu posibilitatea transmiterii datelor, în timp real, în baza de date EURODAC, o cameră pentru amprentare, birourile personalului centrului și un grup sanitar pentru personal.

La etajul I funcționau birourile ONG-urilor partenere furnizoare de servicii, două săli de club pentru desfășurarea de activități recreative (una pentru copii iar cealaltă pentru adulți), o sală de sport, o sală pentru acces la internet, cabinetul medical și două încăperi pentru depozitarea obiectelor personale ale beneficiarilor.

La etajele II și III se aflau câte 22 de camere cu 2- 8 paturi, configurate în funcție de mărimea familiei/ grupului de migranți și de efectivele existente în centru la un moment dat. Paturile erau confecționate din metal, fiind dotate cu saltele, păaturi, perne și cearceafuri. Acestea erau dispuse în camere fie pe un singur nivel fie suprapuse pe două niveluri; noptierele și dulapurile completau mobilierul existent în camerele beneficiarilor. Tot la aceste etaje existau câte două grupuri sanitare, separate pe sexe, dotate cu chiuvete, wc tip scaun, wc turcesc și dușuri. Apa rece și cea caldă se asigura în permanență de la centralele proprii ale centrului. La etajul al doilea era amenajată o cameră de rugăciune pentru beneficiarii aparținând cultului musulman.

Curățenia în camere, în grupurile sanitare și în bucătărie era asigurată de către solicitanții de azil, fiind necorespunzătoare. Dezinsecția, deratizarea și dezinsecția se realizau o dată la 6 luni de către o firmă specializată, ultima acțiune desfășurându-se în iunie 2017.

În curtea centrului exista amenajată într-o clădire separată o sală de sport dotată cu vestiare și grupuri sanitare (dotate inclusiv cu dușuri). Curtea dispunea de un parc generos, populat cu arbori din diferite specii autohtone, în interiorul căruia se afla amenajat și un loc de joacă pentru copii.

Asistența medicală

Serviciile medicale oferite solicitanților de azil erau asigurate de un medic specialist în medicină de familie, sănătate publică și management și de un asistent medical principal, noi încadrați în centru din luna martie 2017. Instituția vizitată s-a conformat recomandării făcute ca urmare a vizitei efectuate în anul 2016 pentru angajarea de personal. La finele anului 2016 au fost scoase la concurs un număr de 9 posturi fiind ocupate 8 dintre acestea până la data vizitei.

În cazul în care femeile din centru refuzau consultul medical al unui medic bărbat se apela la un medic colaborator din comunitate (femeie), cu sprijinul Fundației „ICAR” București.

Cabinetul medical era amenajat cu dotările minime pentru funcționare: canapea de consultații, birou, scaun, cuier, tensiometru, termometru digital, taliometru, cântar. Existau întocmite pentru fiecare persoană fișe medicale ce cuprindeau vârsta (declarată), înălțimea, greutatea, datele efectuării examenului clinic general, consulturile efectuate și rezultatele analizelor. În cabinetul medical se afla și Registrul de evidență a stării de sănătate a solicitanților de azil la sosirea în centru. De la începutul anului 2017 au fost înregistrate un număr de 427 de intrări în acest registru. Registrul de consultații existent conținea numele și prenumele, sexul, țara de origine, diagnosticul și tratamentul indicat și cuprindea 586 de poziții completate, respectiv 427 intrări și 159 de consultații.

La data vizitei existau 3 femei cu sarcini confirmate (o sarcină de trimestrul I și 2 sarcini de trimestrul III) și 9 persoane care prezentau diferite forme de boală dintre care 6 persoane cu manifestări respiratorii, 2 persoane cu manifestări digestive și o persoană cu manifestări eruptive, înregistrate în evidențele cabinetului medical al centrului.

La prezentarea în centru a persoanelor solicitante de azil era stabilit un protocol care prevedea, un triaj medical minimal legat de antecedentele medicale sau prezența unor posibile stări de graviditate. Pentru a doua zi se stabilea o nouă întâlnire programată, în condiții de intimidate și confidențialitate. Întâlnirea se desfășura în cabinetul medical din centru. În cazurile în care era necesară efectuarea

de analize și examinări medicale ce necesitau un timp mai îndelungat, cazarea persoanei se făcea într-una din camerele de izolare existente în centru.

Cabinetul medical avea afișat programul de consultații. Medicul elibera bilete de trimitere pentru consulturile de specialitate și analize pentru pacienți, care erau efectuate la un laborator acreditat din localitate. Decontarea acestor analize se făcea din fonduri puse la dispoziție de către ONG-urile aflate în relație de parteneriat cu centrul. Prescripțiile medicale erau eliberate de farmaciile din localitatea Șomcuta Mare, medicamentele fiind înmânate pacientului care își administra medicația conform recomandării medicale.

Pentru prevenirea epidemiilor medicul angajat al centrului a inițiat demersuri la Direcția de Sănătate Publică Maramureș pentru obținerea de vaccin tetravalent (au fost asigurate un număr de 24 doze vaccin) și vaccin ROR (au fost asigurate un număr de 37 doze vaccin). În cursul anului 2017 nu s-au înregistrat cazuri de decese, sinucideri, epidemii, agresiuni fizice sau sexuale.

Asistența psihologică

Asistența psihologică era asigurată de un psiholog clinician, angajat al Fundației ICAR, care desfășura în cadrul centrului și proiectul „Servicii de sănătate adaptate și accesibile pentru solicitanții de azil din România”. La data vizitei psihologul deținea aviz de liberă practică, fiind înscris în Colegiului Psihologilor din România astfel că recomandarea făcută în urma vizitei efectuate în anul 2016 privind „obținerea avizului de liberă practică” a fost implementată.

Cabinetul psihologic în care acesta își desfășura activitatea corespundea atât sub aspectul dotărilor tehnice cât și sub aspectul celor metodologice și de spațiu. Acesta avea o suprafață de aproximativ 20 m², era dotat cu un laptop, o multifuncțională cu laser, un birou, un dulap, patru scaune iar ca instrumente de lucru, pe lângă fișa de monitorizare a beneficiarului, fundația mai dispunea de instrumente de evaluare precum HSCL 25 (Hopkins Symptom Check List 25) și HTQ R (Harvard Trauma Questionary).

În virtutea faptului că psihologul care desfășura activitate în centru avea atribuții și pe linia facilitării accesului beneficiarilor la toate tipurile de servicii de

sănătate și cunoștea foarte bine situația beneficiarilor din centru având cu ei o bună comunicare și relaționare, **exista o reticență privind adresabilitatea lor la servicii psihologice** cauzată, în opinia specialistului din centru, în primul rând de barierele culturale și apoi de cele lingvistice (pentru a putea comunica direct era necesară cunoaștere limbii engleze la un nivel acceptabil) ori nu toți beneficiarii, mai ales femeile, cunoșteau limba engleză, în astfel de cazuri fiind nevoie de un interpret.

În opinia echipei de vizită cauzele acestor reticențe se puteau regăsi și în diversitatea de activități (pe lângă cele cu specific psihologic), pe care psihologul le desfășura la nivelul centrului, toate acestea necesitând alocarea unor resurse importante de timp și energie din partea psihologului, în dauna activităților specifice de asistență psihologică și contribuind la formarea unei percepții necorespunzătoare despre munca de psiholog și despre importanța ei.

Pe lângă activitățile specifice de consiliere psihologică, individuală sau de grup, în vederea facilitării unei acomodări la noul statut și a integrării în comunitate, activitățile specifice erau completate de un educator, reprezentant al Fundației „Salvați Copiii” care desfășura activități în vederea facilitării accesului copiilor la educație precum și de îmbunătățire a condițiilor de viață din centru prin amenajarea și dotarea unor spații precum camera copilului sau camera mamei și copilului.

Activitățile educative, culturale, de acomodare și orientare culturală erau desfășurate în Centru și în afara centrului cu sprijinul ONG-urilor partenere în conformitate cu fișele de proiect. Fiecare ONG avea un spațiu atribuit în interiorul Centrului unde își desfășura activitatea.

În urma recomandării „Afișarea de activități educative, culturale, de acomodare și orientare culturală, de respectare a regulilor de conviețuire în centru + întocmirea unor fișe sau raport la finele activității” emisă ca urmare a vizitei efectuate în anul 2016 au fost luate următoarele măsuri:

- pe peretele holului de la intrarea principală, destinată persoanelor rezidente, era montat un panou afișier cu expunere vizibilă a documentelor care menționează drepturile și obligațiile beneficiarilor, dar și documentația necesară pentru întocmirea dosarului de aplicare (în limbile de circulație internațională și în limba arabă);

- regulile de conviețuire în centru erau aduse la cunoștința beneficiarilor, individual pe bază de semnătură; la cazarea în centru solicitantii unei cereri de protecție internațională erau informați în scris și în limba pe care o cunoșteau despre etapele procedurii de azil și despre drepturile și obligațiile avute în calitate de solicitant de azil;
- O.N.G.-urile partenere prezentau un raport de activitate unde erau menționați participanții și activitățile desfășurate.

Regulile de conviețuire erau explicate și de reprezentanții ONG-urilor partenere Serviciul Iezuiților din România și Asociația Ecumenică a Bisericilor din România cu ocazia consilierii gratuite oferite beneficiarilor centrului.

Din discuțiile cu persoanele aflate în centru (care cunoșteau limba engleză), acestea s-au declarat mulțumite de condițiile de cazare și de modul în care erau tratate de către angajații centrului.

Față de cele expuse, în temeiul art. 29¹¹ alin. (1) din Legea nr.35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului:

RECOMANDĂ

conducerii Centrului Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Asistența psihologică să constituie principala activitate a psihologului din centru iar celelalte activități subsidiare să fie desfășurate de personal calificat în domeniul respectiv;
2. Desfășurarea unei campanii susținute, de către personalul centrului și de colaboratori, privind beneficiile serviciilor de asistență psihologică în

procesul de acomodare și de integrare socio- culturală a persoanelor migrante în general și a celor care provin din Orientul Mijlociu și Orientul Apropiat, în special;

3. Identificarea unor soluții mai eficiente de menținere și asigurare permanentă a curățeniei de către solicitanții de azil în spațiile destinate cazării, preparării hranei și în spațiile comune.

Alba Iulia, 10.01.2018